

Global Visjon Med blikk på Norden

ASBJØRN HELLAND
GENO, NORGE

Norden

*Klimaendringene vil føre til større
konkurranskraft*

- Lengre vekstsesong
- Nok vatn
- Vi er godt organisert

Men på lengre sikt

- Flere skadegjørere, sykdommer, innsekter
- Mer ekstremvær

FORBRUKERVEKST

- Velstandsøkning fører til andre matvaner
- Etterspørselen etter animalske produkter øker
- Når kjøttforbruket går opp, går mer korn til dyrefor

Samlet produksjon må da auke for å gi den samme energimengde som menneskeføde

Verdens kornlager går ned

- Ris er hovedføden til 50% av jordas befolkning. Ris gir største avkastning pr areal.
- Skal etterspørselen tilfredstilles i 2030, må produksjonen fordobles
- Verdens kornlager er nå på 400 ml. tonn, det minste som er målt og nok til 2 mnd. forbruk

Regionale ulike vekstsesonger gjør at hele kornlageret til enhver tid er på veg mot markedene.

Biodrivstoff

- Kan senke importbehovet for fossilt brennstoff
- Tilfredsstillte kravene om mindre utslipp av CO₂
- Hever råvareprisene

Landbruket som energileverandør:

- Jatrofa i sør, rørsukker og mais til bioetanol

Utviklingen avhengig av oljeprisen

Utfordringen

Den totale jordbruksproduksjonen må øke med 50% fram mot 2030, 100% mot 2050.

To tidsbilder:

- tørken i Australia
- Nordpolen isfri?

Største utfordring:

- Afrika, en fordobling av menneskemengden fører til krav om tredobling av matproduksjonen.

Økte ressurser

- Nye arealer:
 - Sør- Amerika
 - Afrika: Angola og Sudan
 - Øst-Europa
- Økt avkastning pr areal
 - tilgang på vatn
 - nye sorter
 - gjødsel

Økt avkastning pr areal er viktigere enn nye areal.

Klima

Produksjonen utfordres av mer uforutsigbare nedbørsmengder

- Tempererte områder: mer regn
- Tropiske områder: mindre regn
- Isbreer: høyere avsmelting

Temperaturen antas å øke 2-6°C de neste 100 år

Spørsmålet er: kan jordkloden reparere seg selv eller er situasjonen ut av kontroll.

Prisstigning

Prisene øker på jordbruksprodukter:

- når prisene stiger på innsatsfaktorene gjødsel, metall og drivstoff.
- når etterspørselen øker utover tilbudet.
- når jordbruksproduktene får alternativverdi

Men; prisene stiger fa verdenshistoriens laveste nivå.

Løsninger

- Flest mulig land må ha anledning til å sikre sin egen produksjon – internasjonal agrobusiness
- Lagrene må økes
- Bistand til produksjonsvekst i sør
- Jorda må taes vare på – nedbygging, erosjon, flom.

WTO

- Forhandlingene inn i en sluttrunde – igjen.
Ny situasjon; fra dumping på det internasjonale markedet til for lite mat og prisstigning

Ulike løsninger;

- Mer frihandel, avregulering, nye produksjonsmetoder som for eksempel. GMO

Eller

- Mer regulering, intervensjon og mindre frihandel

Sentralt spørsmål;

Skal enkeltland ha rett til å beskytte egen produksjon – klima .

Kvotene

- Sveits – fra kvoter til kontraktsproduksjon
- EU – fjerning av kvotene i 2015. Vil dette føre til en ytterligere strukturutvikling og forsterking av produksjonen i ”melkebeltet” i nord?
- Hva med kvotene i Island og Norge?

Kvotenes tid er nok forbi, men vi trenger former for reguleringer som styrer produksjonen. Skal faktorer som miljø, areal eller innsatsfaktorer være begrensende?

Utvikling av produksjonen

- Fokus på bærekraft
 - uten GMO, kunstgjødsel og pestisider
- Fokus på mest mulig produksjon pga permanent underdekning
 - økte kostnader til arbeid og investeringer
 - naturlig avgang og mangel på rekruttering

Utviklinga i avl

- Mer fokus på grovforku – beite og forutnytting
- Høg produksjon og lave enhetskostnader
klima og kapitalkostnader
- Vektlegging av egenskaper som gir økt dyrevelferd og sunn mat
- Bærekraftig avl kan gi et konkurransefortrinn i sluttmarkedet – krever implementering i hele verdikjeden